

Lesekroken: Undervisningsopplegg til "Vegetarkrokodillene"

Elevene skal lese en multimodal fagtekst om utdødde krokodiller. Først får de artikkelen uten brødteksten slik at de kan konsentrere seg om bilder, overskrifter og bildetekst. Hvor mye kan de lese ut fra dette?

En bunke Nysgjerrigper-bladet 2-20 med artikkel om vegetarkrokodiller

Teksten om vegetarkrokodiller er hentet fra Nysgjerrigper-bladet nr. 2-2020, som kommer ut 11. mai.

Last ned materialet:

- [Oppgaver og lærerveiledning \(PDF\)](#)
- [Midtsideplakat \(til oppgave 1\)](#)
- [Artikkelen uten brødtekst \(til oppgave 2, PDF\)](#)
- [Artikkelen med brødtekst \(til oppgave 3, PDF\)](#)

Hvis dere abonnerer på bladet, finner du artikkelen på side 18 og 19 i Nysgjerrigper nr. 2-2020. Bladet kommer ut i uke 20.

Lærerveiledning

Les uten brødtekst

Et kjennetegn ved sakprosa, og kanskje særlig populærvitenskapelig sakprosa, er bruk av mange modaliteter eller uttrykksmåter. Vi får da multimodale eller sammensatte tekster.

I artikkelen "Vegetarkrokodillene" brukes modalitetene overskrift, underoverskrift, ingress, brødtekst, forskjellig farge på verbalteksten, kursivert tekst, illustrasjoner, piler, fotografi, dataanimasjon, bildetekst, faktaboksramme, polaroidbilderamme, bakgrunnsfarge, symbol for opp og symbol for at teksten er ferdig. Disse fungerer i et samspill for å formidle innholdet.

Gjett innholdet uten brødtekst

I mange tilfeller får leseren mye av informasjonen i andre modaliteter enn brødteksten, det vil si den skrevne teksten, utenom overskriftene. Likevel er det mange lesere som går rett i gang med å lese brødteksten, enda denne ofte er det vanskeligste å lese. Skriften er liten, det er krevende ord og sammenhengende tekst. Selv om en oppfordrer til å lese overskrifter og se på bilder, begynner mange automatisk på brødteksten likevel. Derfor skal elevene denne gangen få teksten uten brødtekst og prøve å gjette seg til så mye som mulig av innholdet ut fra den.

Velg om du vil skrive ut oppgavene og arket med artikkelen, eller om du vil vise dem på skjerm.

Vis først artikkelen uten verbaltekst der bakgrunnen bare er grønn. La elevene først studere bildene. Hva ser de? Hva tror de artikkelen handler om? Hva er tegnet, hva tror dere om artikkelen nå? La deretter elevene snu arket og få artikkelen med overskrifter og bildetekst eller vis denne versjonen på skjermen. Les betegnelsen på krokodillene, hva tror dere artikkelen handler om?

Til slutt, les overskrifter, og prøv å lage en muntlig artikkel ut fra det. I en muntlig artikkel snakker elevene om innholdet på en saklig måte, med mye informasjon. Det skal ikke være en fortelling.

Oppgaver til elevene

1. Hva vet dere om dyret på midtsideplakaten?

Jobb sammen to og to.

Krokodille i vann

Midtsideplakaten.

- a) Hva ser dere på bildet?
- b) Hvilket dyr er det?
- c) Hva vet dere om matvanene til dette dyret?

2. Les alt som står om bilder og illustrasjoner

Snakk sammen to til tre.

- a) Se på bilder og illustrasjoner. Hva ser dere, og hva tror dere teksten handler om?

Artikkelen Vegetarkrokodiller med bilder

Artikkelen med bilder og illustrasjoner.

- b) Les overskrifter, underoverskrifter og bildeteksten. Hva mer vet dere nå?

Artikkelen Vegetarkrokodiller med bilder og bildetekst

Artikkelen med bilder, overskrifter, underoverskrifter og bildetekst.

- c) Lag en muntlig artikkel sammen, der dere får med all informasjonen dere finner uten å lese skriften.

3. Detektivlesing

- a) Hvordan er tennene til en planteetende krokodille sammenliknet med en kjøtteter?
- b) Hvor lenge varte dinosaurenes tidsalder?
- c) Hva heter "utdødd krokodille" på latin, det språket som brukes til å gi internasjonale navn til blant annet planter og dyr?

LIVET PÅ JORDA DYR PÅ LAND FISK OG DYR I VANN DINOSAURER OG FOSSILER

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.